

Normandia dessandipeas püsib olukord üldiselt endisena

Ründajad kannavad nii maal kui merel pidevaid raskeid kaotusi. Idarindel püsib endiselt suhteline vaikus

Führeri peakorterist, 12. juunil. Sõjajärgude ülemjuhatus teatab: Normandia dessandipeas on olukord üldiselt endine. Lõugad meele rindes suletud. Kõik vaenlase katsed, Carentanist ja Bayeux'ist lõuna ja põhja pool Vire suurt Cherbourg'i suunas pinda võtta, nurjusid. Carentanist lään poole suurt tugevat võitlust kaotama. Rannikul mõlemal pool Sant Vaari'i Cherbourg'ist ida pool kestab kahuritahing vaenlase laevastiku esadega.

Vaenlase järelvedu kannab eriti meele vahvate väsimatute kiirpaatide sõrnanakutes jätkuvaid raskeid kaotusi.

Ohujõud ja sõjalaevastik uputasid vaenlase oluliselt tugevdatud tõrjeest loomimata 3 prahi- ja transportlaeva kogumaha 36.000 bti, kuu kolme suurt laeva mahuga 27.000 bti ja ühte hävitajat vigastati raskesti.

Mõseseaduste ilmastikuolude juures ründasid kiirpaatide grupid taas ülatatult ühte vaenlase ristlejat, kuu ka ta juhtusid ning saavutasid 2 torpedotabamust.

Vaenlane kaotas eile invasioonirinde ja okupeeritud linnadele kohal 17 lennukit.

Itaalias aab võitluste raskuspunkt rindel Türreenia mere ja Bolsera järve vahel. Pärast tugevat võitlust õnnestus vaenlasele saavutada mõlemal pool järve vähest plinnavõitu.

Idarindel teostasid nõukogud kohalike rünnakuid Jassõst loode pool, millised seal ja Karpastide eelmastikus ning ruumis kogu pool Ostrovi lõdvi veriselt tagasi.

Bolshevikid järelveo pommitamist jätkati ka mõõdund õli edukalt. Tugevate võitluste lennukite koondatud rünnakutele Karaki, Shaskovi ja Kilev-Tarniza raudtee-

Invasioonirinde üld- ja olukorralekaart

jaamadele hävitati suurel hulgal järeteo materjali Jaanmasadmeid purustati ulaulukult.

Tugevate põhja-ameerika pommilennukite sisselendudel Bulgaaria-Rumeenia ruumi tulistati saksa, rumeenia ja bulgaaria õhukaitsjõudude poolt alla 18 vaenlase lennukit.

Üksikud briti lennukid heitsid mõõdund õli pommide Berliinile. Üks vaenlase lennuk teodi alla.

Hulk invasioonilaevu merepõhja Itaalias ründas vaenlane tankide toetusel saksa uusi positsioone

Führeri peakorterist, 11. juunil. Sõjajärgude ülemjuhatus teatab:

Normandias Orne'i ja Vire vahel kestab raskeid ja ägedaid võitlusi. Vaenlase katsed uut ruumi võtta nurjusid raskesti kaotustega. Ainult lõuna poole Vire'ist õnnestus vaenlasele kitsal rannikuribal ahineda ameeriklaste sillapasa. Carentanist põhja pool aeti nurja kõik vaenlase katsed edasi tungida Cherbourg'i suunas. Kõikjal vaenlase sillapasa juures on meele arvukad teotuspunktid ja vastupanupesad ägedaid võitlusi vaenlasega. Meie rinde taga maabunud vaenlase väetusused vangistati enamikel juhtudel. Rasketes võitlustes vaenlase sillapasa juures ja meele tagalale maabunud vägede hävitamisel paletati eriti silma relvi-festivaal 736. grenaderide rügement kolonel Griegi juhtimisel, 342. jalgrühmitus kindral-leitnant Kranti juhtimisel ja langevarjurite rügement major Heydte juhtimisel.

Invasioonirinde ees ägenesid äsased võitlused saksa kerge merejõudude ja ülekaalika vaenlasega. Meie torpedopaadid ründasid 10. juunil hommikutundidel Seine lahes üht vaenlase hävitajatõket. Pärast kasket suurikülvitavahetust sattisid nad kokku kiirpaatidega, millest üks uputati ja 2 raskesti vigastati. Hoolimata vaenlase tugevast kaitsesest uputati saksa kiirpaadid vaenlase transportlaevastikust 9 tükki: üheksa transportlaeva, kokku 23.400 bti ja ühe hävitaja.

Peale selle torpedeeriti üht 3000-bti maabumilaeva, üht keskmele suurusega aurikut ja üht suurikiirpaati. Üks allveelaev uputas ühegi julgustõukusest Bretagne länneranniku ees ühe vaenlase hävitaja. Ka Hollandi ranniku ees ja Saksa lahes oli eelviiged võitlusi kiirpaatidega, millest üks uputati. Võitluste lennukid pommitasid õli vastu 10. juunil üht 9000-bti relvi-jatelaeva ja üht hävitajat. Üht 5000-bti transportlaeva vigastati raskesti. Maaväe rannapatarei uputas Cherbourg'i idaranniku ees ühe vaenlase hävitaja, vigastasid kahte hävitajat raskesti. Üks vaenlase tugev miinitaalerite üksus sunniti samas merepiirkonnas hästihiitud tulega tagasiöörduma. Vaenlane kaotas eile invasiooniruumi kohal 68 lennukit.

Itaalias ründas vaenlane eile tankide toetusel meele uusi positsioone, saavutades idapool Bolserve järve ühe sissevõidu. Katsed Orte juures Tiberit ületada aeti nurja. Ühes merekahingus liba saare juures uputati 2 kiirpaati.

Idarindel ei toimunud peale vaenlase kohaliku rünnaku eduka tõrje Jassõst loodes ja Vitebaski kogu pool mingisugust erilist võitlustegevust. Võitluste lennukite üksused ründasid mõõdund õli hea eduga nõukogu järelveoliiklust. Üks briti pommilennukite üksus heitis mõõdund õli pommide Berliini ruumile ja Visner-Neustadtile. Kolm vaenlase lennukit tulistati alla.

30 vaenlase sõjalaeva põles Saksa merejõud ründavad järjest dessantlaevu

PK. — Üs vastu neljapäeva kuulus mererindel Põhja-Prantsusmaa invasiooniruumi ees rõhuvad määralt Saksa sõjalaevastikule. Nagu juba 24 tundi enne seda, kasutati ka nüüd mitme flotilli suuresed Saksa kiirpaatideks soodast võitluseks, et saata oma torpedopaadid Anglo-Ameerika mere- ja dessantjõudude pihta. Esmaajoones rünnati vaenlase laeva Seine'i lahes lännepoole. Esimeste saabunud teadete järgi olid võitlustingimused samad kui mõõdund õli,

mil oli kaotusi anglo-ameeriklaste poolt, mitte aga sakslaste poolt. Kuna vaenlane oli koondanud tugevaid sõjalaevastikuüksusi ja arvult õige auri dessantlaevade formatsioon, on oodata Saksa kiirpaatide häid rünnakutulemusi.

Väärir märkimist, et inglise sõjalaevastik on seni rakendanud operatsioonid Seine'i lahes tegevusse kangelit suurema protsendi sõjalaeva kui ameeriklastel. 7. juunil märgati esmakordselt üht USA lahingulaeva Carolina-klassist, mis kerkis esile Normandia poolsaare idarannikul. Ta võeti Saksa raskete mereväepatareide tule alla ja sunniti pöörduma tagasi. USA lahingulaeva saatsid mitmed teised Anglo-Ameerika sõjalaevad, mille kaitses all seisid hulk vaenlase dessantlaevad. Suurem osa laevadest lähenes edelakursiga Normandia poolsaare põhjaltipule.

Tuleb ära eedada, kui suures ulatuses kavatseb vaenlane korraldada oma kord juba tagasilöödud rünnaku Seine'i lahes loodepoole rannikule. Kiirpaadid jatkasid oma rünnakuid vaenlase laevadele. Üht vastu 8. juunil märgati jällegi dessantpiirkonnade kohal tugevaid Saksa ohujõude ükust. Seekord üht ilmastikutingimused õhutegevuseks soodsamad kui mõõdund õli.

Üksikuteid võitlustegevusi kolmandal päeval algasid länne-Euroopas näitavad seest liitlaste laevakootust ulatust. Nii näiteks märgati teisel päeval pärast üht Saksa ohurünnakut sahtelilist kitsalt mereruumi umbes 30 päevat vaenlase sõjalaeva. Nagu nüüd kindlaks tehtud, on Saksa mereväepatarei juba uputanud igasuguse suurusega ristlejaid ja hävitajaid, iga liiki abilaeva

„Järva Teataja“ tellijaile

Vastavate uute korralduste põhjal ei läida postkontorid nüüdsest alates enam „Järva Teataja“ tellimisi üheksa-kuulise ega kolmekuulise, vaid ainult 6 kuu ja aasta peale. Sama korralduse alusel ei täideta ka neid tellimisi, mis on antud postlastutele kaudu lõhema kui 6 kuise kestusega alates 1. juulist. Postlastused paluvad meid teha tellijale teatavaks, et kõik need isikud, kes tellinud „Järva Teataja“ postlastutele kaudu 1. juulist alates vähemaks kui 6 kuise, tehesid tänuvähendaja tellimise eelneks enne 25. juunil, misasuguseks ajaks postlastused lõpetavad käesoleva aasta „Järva Teataja“ tellimiste võtmise.

„Järva Teataja“ talitus

Nõukogude rünnak Karjala maakitsusel

Helsingi, 10. 6. (DNB) Soome sõjajõudude teates 10. juunil tähtsaks: Eile varahommikul alustas vaenlane Karjala maakitsuses äärmiselt ofensilvi, teostatuna eriti ägedast suurikülvituse ja tugevalt õhujõududest. Mitmetest punktist teostatud rünnakud tõrjuti peale mõne väikesed pilratad sissevõttu. Vaenlasele oli tunduvalt kaotusi langenute näol. Hävitati 10 tanki. Meie jahilennukid ja õhutorje tulistasid alla 24 vaenlase masinat. Võitlus kestab. Meie maarmine teistes osades luuretegevast.

Ameerikas 3700 Nõukogude agent

Lissabon. (DNB) Ameerikas viibib praegu 3700 punast agent, nagu teatab „Times Herald“ Washingtonist. 2400 üht neist elab Ühendriikides. Neil on eranditult ülesandeks kaitseda Nõukogude huve tööstuslikel, rahanduslikel, kultuurilisel ja teistel aladel. Nõukogude agentide peakorter aab Mehikost. Need 2400 agent, kes viibivad USA-s, on seadunud sinna riigitepartemangu ametliku loaga. Neile on antud diplomaatlikud passid.

300.000 töötnudi lennuki ehitamiseks

Bern. (DND) Kirjutases Saksa sõjajalennukite tegevuse üle käsitleb „Neue Berner Zeitung“ pommilennukite kaotuste tähtsust. Ühe 30-tunnise neljamootorilise pommilennuki ehitamiseks vajatakse umbes 300.000 töötundi, kui ta ehitamiseks töötab 300 töötajat igaüks 50 tundi nädalas, siis kulub ühe nitsuguse lennuki ehitamiseks 20 nädalat. Üheainsa liitlase pommilennuki allatulistamine tähendab seega 120 töötase aastap reduktsiooni kaotust.

Rootsis 47000 põgenikku

Rootsi sotsiaalminister Moeller teatas ühel Lundis peetud koosolekul, et Rootsis elab kõneleval ajal 47000 põgenikku, kellest nälralis on 22000 ja taanlast 14000. Sotsiaalministeri juhtida on 26 põgenikelaagrit, pealeole on 41 laagrit norralaste ja 45 laagrit taanlaste juhtida. Minister mainis, et kasvavate põgenikuhulkadega on üles kerkinud raskeid küsimusi, sest põgenike hulgas on mitu kali salakuulajaid kui ka muud kriminaalseid elemente.

Uued jõud lahingusse Võitluste ägedus Normandias kasvab. Uus maabumine Trouville'i juures aeti nurja

Führeri peakorterist, 10. juunil. Sõjajõudude ülemjuhatus teatab: Võitlustes vaenlase sillapasa Normandias muutuvad mõlemalt poolt juuretoodud uute jõudude tõttu üha ägedamaks.

Vaenlase katse maabuda otse linnapeel Seine'i suurt Trouville'i juures nurjus meele rannapatareide tule ränkade kaotustega vaenlasele. Üks sõjalaev uputati, teised sunniti tagasi minema.

Meie võitlused Orne'i idakalda puhastamiseks vaenlastest arenevad hästi. Vaenlase vastarrünnakud Touffreville'ile nurjusid.

Caen-Bayeux ruumis kestab raskesti tankilahingud. Pärast heitlust õnnestus vaenlasele seal suured tagasi meele julgusteliine, mille taha koonduvad meele reservid.

Cherbourg'i poolsaare pärast võideldakse vihaselt. Meie väed võitlevad vapralt tugevate vaenlase jõudude ja ülekaalika lennukiväe vastu. Kogu rindel panevad paljud vaenlase poolt sissepõlvatud vastupanupesad ja teotuspunktid viasades võitlustes vastu. Esimese kolme päeva jooksul hävitati üle 200 vaenlase tanki ja võeti mitu tuhat vang. Peale selle oli vaenlasele, eriti tema õhudeessantvõgedel, raskesti valiselt kaotusi.

Saksa merejõud ja võitluste lennukid tekitasid vaenlase dessantlaevastikule ka eile raskeid kaotusi. Kanali lännepoolel pörskasid kerged merejõud kokku ülekaalika vaenlase ristlejate ja hävitajate üksusega. Mitmetunnise ägeda lahingu kestel vigastati üht vaenlase ristlejat ja üht hävitajat torpedotabamustega raskesti. Üks meele hävitaja läks kaduma.

Meie julgustajõudude ja vaenlase kiirpaatide vahelises lahingus maabumiskohade juures ja Kanalis vigastati mitut vaenlase paati. Kolm meele eelpostipaati läks kaduma. Alates 6. juunist uputati sõjalaevastiku ja ohujõud, samuti ka sõjalaevastiku ja maaväe rannapatareid kaks ristlejat, kolm hävitajat, 6 transportlaeva 38.000 bti-ga, 5 tankide dessantlaeva kokku 15.700 bti-ga ja 7 tankide dessantpaati 2800 bti-ga.

Torpede, pommide ja suurikülvitavustega vigastati üht rasket ristlejat, kolme ristlejat, kuut hävitajat, viit kiirpaati, 8 transportlaeva 41.000 bti-ga ja 14 eridesantlaeva. Peale selle uputati või vigastati hulk vähemad maabumiskohade ja rünnakpaate. Paljud vaenlase sõja- ja dessantlaevad jooksid meele miinitõketele. Sealjuures tekitasid vaenlase kaotused on vähemalt 20 suu-

ja kõigist klassidest dessantõidukuid. Vigastatud sõjalaevade arv ületab hävitatud laevade oma. Miinitõkked, rannakärsed, tankid ja eritõkked löid järjest uusi lühikülvavaenlastonnuksid.

Sõjakirjasaatja Norbert Tönnies

Kolmeminutiline tööseisak küüditatud rahvuskaslaste mälestuseks

Eesti Kutsekogude Presidendi Karro üleskutse

14. juunil täitub kolm aastat pärast, mis kustutatamatult on kirjutatud eesti rahva südamesse. Sel päeval alustasid belshivistid oma põhjalikku mõrvatööd eesti rahva kallal. Oistel puhketundidel kiisti oma kodudest vägivallalt eemale üle 10.000 eestlast. Nad kiiliti trellitatud loomavaguneisse ja Nõukogude Liidu poole veeresid lõpmatud rongid, viies meele omakseid ning rahvuskaslaste eemale oma kodudest, perekondadest, sõpradest ja tuttavatest.

Oleme teadlikud, et sama saatust oleks halastamatult tabanud ajajooksul kõiki meid, kui saksa sõjajõud ei oleks alustanud ristisõda bolshevikide vastu ja vabastanud meele kodumaad bolshevikide vägivallavalitsuse alt ning kindlustanud meele elu ja kodu.

Meie mõtted viibivad alati küüditatud rahvuskaslaste juures, kes vaevlevad ja pihlevad erjadena kangel Vene laendikel. Kindlasti viibivad ka nende mõtted meele ja meele kodumaa juures, sest mõlemist ja koduigatsust ei saa takistada kõige julmema terror.

Kutsun äles kõiki kaitisi, haigusasutusi ja kogu eesti töötajaskonda teostama 14. juunil kella 9-st kolmeminutilist mälestusselsakut meele küüditatud rahvuskaslaste meenutamiseks.

Kolmeks minutiks katkestame igasuguse töö ja viime oma mõtted küüditatud omaste, sõprade, tuttavate ja rahvuskaslaste juurde. Meie ei tee seda püstiseistes, nagu see on kombeks surma puhul, vaid katkestame ainult hetkeks oma töö, sest meele hinges elab kindel usk küüditatud kodumaa pinnal veel kord kohata.

Tööseisak 14. juunil ei ole seega leina-seisak, vaid süvenemine kustutamatusse vihasse bolshevismi vastu.

Meie ei leina, vaid kinnitame oma lootust kodumaa pinnal jälle kohata küüditatud, siis kui võitlus bolshevismi vastu on viidud võidukale lõpule.

Meie kinnitame ja süvendame oma viha bolshevismi vastu täielikus teadmis, et bolshevikide vägivalla valitsuse kestmisel oleks meid endid tabanud samasugune saatus. Meie kinnitame ja süvendame oma tahet võidelda ja töötada võidu heaks bolshevismi üle viimase hingetõmbeni.

Teist teed eestlased ei tunne ega samma.

R. Karro
NK President

Suure lahingu eel Tankid ootavad ründamiskäsku

PK — Vägevate saarte all, mis palistavad maanteid Madal-Normandias, seisavad tankid seismapandud mootoritega. Veel pole aeg rünnakuks käes. Enamist murtis meeskond värsked oksid, et täiendada kaitset, mida pakub puuhiiglaste lehikatus. Peab olema heolast, sest vaenlase lennukid lendleb nagu maiputukaid. Lehestik aga takistab neid tanke nägemast. Ent kui käsk on kohal, rebib sõidul tekkiv tuul oksad hilgeteraskolossidelt. Siis lõövad nad lahingusse sekka.

Siin näib arenevad suur lahing, milles tankid on palju kaasa rääkida. Peab heiduma ennustustest, kuid meele tankide ja nende meeskonna peale võib

olla niisama kindel kui teiste relvade ja kõigi väesade sõdurite peale. Juba sagenevad juhud, mis teavad jutustada, kuidas nad vaenlase õhudeessantist ründasid ja end õhustõlvimust ei lasknud heidutada; kuidas nad vaenlase tanke lõmestasid ja vastupanupesad hävitasid; kuidas nad kotist jälle välja murtisid, — kõik see leiab muidugi hiljem väärilist hindamist.

Ka tankide meeskonnad, kes nüüd rünnaku eel veel mõne sigareti põlemise hetke pikkuses isekeskis vestlevad näitavad juba, kes nad on. Need on roipad poisid pruunikspõlenud nägudega. Paljud neist kannavad lamedali linti ning teisi selle sõja vaprusmärke. Nemadki on seda päeva oodanud, kava oodanud. Nüüd asuvad nad ründama, nagu nad seda juba idas on teinud, ja näitavad vaenlasele, et siin on tegu elu ja surmaga. Sina või mina — teist lahendust selles võitluses ei ole.

Ruumalast, milles arenev lahing ähvardab lahti puhkeda, kostab juba tunde raskerelvade müra — suurekalibriliste suurikülvide oma maalt ja vaenlase sõjalaevade suurikülvide oma merelt. Suitsusambaid kerkib esile ja need paljunevad iga kord, kui lennukid oma pommikoorma on tühjendanud. Aegajalt keerleb Saksa ja vaenlase lennukid õhuvõitluses äksteise ümber.

Kuid enamikus kuulab vaid nende põrinaat, sest pilved ripuvad madalas. Caen, vana ilus linn, põleb igast nurgast ja otsast, ja Bayeux' elanikud, niipalju kui neid varem jõudis põgeneeda ega leba nüüd kangestununa oma purukslastud majade palkide ja rusuhunnikute all, nuuksuvad oma häda üle. Need, kes veel eluga Caeni ja Bayeux' ürgast suutsid päästa, ruttavad nüüd kimpude-kompsudega mõõda teid liama suunas.

Pildid suvest paljude aastate eest korduvad — põgenevad elanikkonna laine voogab mõõda langenud vaenlase langevarjurist, vrakkides allatulistatud transport-purilennukeist ning loomariipeist. Ajult et neid põgenejaid ei ole nüüd nii palju kui tookord. Enamik oli juba varem noist linnadest lahkunud, nähes ette seda kohutavust, millega nende endine liitlane neid pommide ja granaatide näol kehtitab.

Õnnatud voogavad mõõda ka tankidest. Mõnikord näib, nagu elavneks nende väsinud pilk, kui nad Saksa kolosse märkavad.

Maanteelt uitab pilk üle avarate aasade, mida piiravad madalad hekid. Seal sõid veel mõni päev tagasi veised a hebused, mis andsid Caeni ümbrusele rahulikku maskoha näo. Ümbrus oli kuulus oma veise- ja hobusekasvatuseks. Aga ka puuvili, mis valmis farmide suurtes aadades, rikkaste talunike maadel on Madal-Normandia teinud üheks Prantsusmaa ilusaimaks maakohaks.

Mis teeb taastatud sõda?

Sõjakirjasaatja Alex Schmalhaus

14. juuni aastal 1941 liias eesti rahva kannatusrohkele ajaloole õudseima päeva. Sellel päeval vallandus bolševike mõõtmata terroriliha, mis nõukogude võimu eimetest tundudest alates meile maal võidutsemise, oma eluainimlikul ja jõhkraltel kujel. Tuhanded inimesed, väetised inimesed, kuni rauga avarõõrte aastateni, kisti oma kodudest ning veeti kõige piinarikkamates tingimustes kannatama, vaevlema ja surema Nõukogude Liidu mitmesugustesse osadesse, kaugele oma maast ja rahvast.

Kolm pikka võitlusvõimast aastat on möödunud sellest unustamatult kurvast päevast, mil trellitatud loomavagunisse tuubiti meie rahvusaaslaste teekonnale, mis pidi paljusid neist jäädavalt lahutama kõigest sellest, mis oli neile seni olnud püha ja armas.

Midagi ei ole need aastad suutnud kustutada sellest ängistavast valust, mida meie rahvale tõi see päev. Küll on nad meile teinud aga selgeks, et too masendav päev ei olnud bolševikele mingiks eriliseks või juhuslikuks hulluse jaoks, vaid nende loomupäraselt ja püsivalt omae inimvaenulikkuse väljenduseks.

Väramatut tõendeid on selle kohta andnud bolševike käitumine nendes piirkondades, mida nad käimasoleva suure kaitsesvõitluse käigus on suutnud uuesti saada oma võimusesse. Nii on korduvalt saanud andmeid Kaukaasiast tulnud põgenikest, mille järgi Moskva võimud on asunud Kaukaasia väikerahvaste ja suguharude suurearvulisele küüditamisele Siberisse ja Uurali ruumi. Andmed massilistest mõrvamistest ja küüditamistest on saanud ka bolševike poolt vallutatud Rumeenia ja Poola osadest.

Lõppeks oleme ka ise kogenud, et bolševikud ei ole midagi kaotanud oma elajalikkusest, vaid et nende kiskja-instinktid on sõja kestel ainult arenenud ja kasvunud. Eks tõenda seda kohalejäänud teivileelanike mõrvamine ja küüditamine bolševike desandikatel Meriküllä, ajutisel sissetungil Narva-Jõesuusse ja Piirisaarele ning mõnesse muusse piirkonda eesti asulasse.

Bolševike ilmestike sihiks on Euroopa rahvaste halastamatu hävitamine, et siia massilistele ja varemete valkuse tunda ennast tõelise valitsejana meie vana mandri üle. Oma mõisiku objektiks ei vali nad ainult neid inimesi, kes võiksid saada neile ohivõtteks, vaid nende hävitamiseks nõuab ohvrid seole ja vanusele vaatamata.

Ka 14. juuni küüditamine annab sellele väitele täieliku kinnituse.

Üldse viisid bolševikud küüditamisel teel Eestist ära 10.205 inimest, neist 5.502 linnadeist ja 4.703 maalt. Võrreldes elanike arvuga, on küüditatud linnast 15 ja maalt 6 inimest iga tuhande kohta.

Mehi ja naisi on küüditatud võrdselt, ni-
galet mehi 5-102 ja naisi 5-103. Maalt on rohkem mehi, linnadest rohkem naisi langed küüditamise ohvriks.

Kõige kujukamalt väljendub bolševike hävitamatahe selles, et nad küüditamisel ei sõltunud lapse ega raku. Küüditamises veeti Venemaa 2.954 kuni 14 a. vanust last, neist imikuid alla 1 a. vanuses - 131, eelkoolilast 1-7 a. vanuses - 1.391 ning algkoolilast 8-14 a. vanuses - 1.432. Milline ees võis olla nendel väetisel lastel, seda teab vaevalt ka bolševike eju.

Noori 15-19 a. vanuses küüditati 906. Kokku on bolševikud eesti kodumest 3.860 last ja noort (1.987 poisil ja 1.873 tüdrukut) vägivaldselt ära viinud ja eluainimlikes transpordilodudes Venemaa saanud ränkadesse elutingimustesse hukkuma.

Tõenäoliselt inimesi (18-64 a. vanuses) viidi küüditamisel Venemaa 6.243, mehi 3.972 ja naisi 3.171. Linnad kaotasid küüditamise läbi 5.502 ja maa 4.703 täiskasvanud elaniku.

Vanim küüditatult oli 88 a. ränk. Üldse sunniti kokku üle 300 vanaloomise jätkma oma rahulikud kodud ning asetama vastu mure- ja vaevarohkele saatusele.

Eesti rahva lahutamine oma kodumaast teostati küüditamisel perekondade viisi, kuid mitte selleks, et perekonnaliikmeid Venemaal ühte jätta. Perekonnapead lahutati juba vagunisse paigutamisel naistest ja lastest ning saadeti teistesse Venemaa osadesse ja nende saatuse kohta puuduvad ka senini igasugused andmed.

1.733 perekonnas viidi kõik perekonnaliikmed Venemaa. 1.889 perekonda lõhuti sel teel, et neist osa liikmeid küüditati. Seega langes bolševike poolt valmistatud julma saatuse osaliseks 3.622 eesti perekonda.

Kui vaadelda, misugustesse ühiskondlikesse kihistustesse küüditatud kuulusid, siis näeme, et nende seas on esindatud kõik meie ühiskondlikud kihistused.

Ametnike ja tehnilise personali ning vabakutseliste hulgas on bolševikud küüditamiseks valinud kõige rohkem ohvreid. Võrreldes vastava kihiga rahvastikus on ametnike ja tehniliste eriteadlaste kaotus 49 inimest tuhande kohta. Vabakutseliste kaotus tõuseb 38-le isikule tuhandest.

Põllumajanduse alalt on bolševikud küüditanud 2.795 inimest, neist talupidajaid 629, taluperenaist 575 ja põllutöölisi 432.

Tõstatuse ala kaotas küüditamise läbi 1.768 inimest. Nende seas oli tööstareid ja tööstuse juhatajaid 179, kuna ülejäänud kaotusid ametnike ja töölise hulka.

Nii näeme, et bolševike eesmärgiks ei olnud ainult varandusega isikute tagakiusamine ja hävitamine, vaid nad ilmselt taotlesid kogu rahva järkjärgulist hävitamist.

Ei ole kahtlust, et juunis 1941. a. toimunud küüditamine oli ainult üheks stupiks sellel teel, mida mõõde oli bolševikel kavatsus viia eesti rahvast hävingule.

On kindlad andmed selle kohta, et bolševike programmis seisis veel 700.000 eestlaste saatmine Siberisse, kusejaurus see teekond ei oleks toimunud enam trellitatud loomavagunel, vaid jalgsi läbi Venemaa viiletsuse. Peale selle 358.000 meie rahva seast pidi paisatoma laiali üle Venemaa töölilaste ja käsitöölilaste orjama bolševistlikke isandaid.

Bolševike hävitusprogramm ei teostunud. Sõda Euroopa vabaduse eest astus vaheld.

Meie rahvas pääses täielikult hävingust, kuid oh rüd, mida bolševismi aeg oli nõudnud, olid teigi rasked. 10.205 küüditatule liandus 5.976 arreteeritud, 1.950 mõrvatut, 33.304 mobilisatsioonil sildi all vägivaltsest härditud, 7.167 tegevvelasena ja ametikohtustetähtsana Venemaaale saadetud ning 1.101 teadmata kadunud, seega kokku ümmargusselt 60.000 inimest.

Sõda, mis 1941. a. eesti rahva hävingust päästis, ei ole veel lõppenud. Ta kestab üha suureneva ägeduse ja otsustavusega. Bolševistlikud massid ei ole veel jätanud oma meeleheitlikke pingutusi kogu Euroopa alistamiseks.

Ka meie piiridel käivad võitlused endiselt. See asjaolu kohustab meid kõiki oma võimeid ja jõudu väsimatult kokku võtma, et mitte lasta bolševistlikke rõõvõngesid taas meie kodumaal pinnale.

Eesti rahval saab ainult siis olla elu ja tuleviku, kui suudame kaitseda oma maad koos saksa ja selle liitlaste vägedega.

Võitluspingutusi kohustavad meid aga ka nende kümnetetuhandete rahvusaaslaste kannatused, kes kommunistliku vägivalla ajal eemale kisti oma maast ja rahvast. Kuigi nendest paljudel maine matk bolševike kannatusetamäl on lõppenud kodumaast kaugele asuvasse jälitusest hauda, nõuab nende mälestus, samuti kui veel elusalljate piinad, halastamatut võitlust bolševismi vastu.

Ka sellest leppimatuses ning südamepõhjust võrsumast põlgusest ja vihat komunistide vastu amustame võitluseks viadust ja jõudu nagu kustumatust armastusest oma maa ja kõige selle vastu, mis on meie rahvale kallie ja püha.

„Mehi langes nagu loogu“

„Inglise teated dessandi raskest kaotusist

Stokholm. (DNE) United Pressi teatel jutustavad invasiooni alguse pealt nägijad, kes keskendalal Prantsuse rannikult Inglise maale tagasi jõudsid, et esimesed Briti ja Põhja-Ameerika rünnaküksused, kes Prantsuse rannikule jõudsid, olivad peagu kõik hävinud kohutavas Saksa tõrjetules. Invasiooni esimehe järk olivad väga verine ja kohutavam kui seda koguni kogenud sõjateranid võisid kujutleda. Saksa kuulipildujate ja kahurite tuli olivad surmavikatiina käinud rannikust üle.

Inglise sõjafotograaf Bert Brandt, kes teisipäeval viibis pool tundi esimeses liitlaste sillapeas, olivad vapustatud seal nähtud stseemidest. Sealpool Kanali om palavam kui pörgus, seletas ta. Anzio sillapea ei olnud midagi erilist, võrreldes sellega, mis seal toimis. Sakslastel on rannikul osavasti paigutatud kuulipildujapesade süsteem. Sakslased ootasid, kuni liitlaste sõdurid jõudsid maale, ja alles siis puhkes rava ja terrase orkaam.

Järsk Saksa vastupanu tekitas segadust laevades, millede pardal olid raskerelvad maabunud jalaväe jaoks. Anglo-Ameerika jalavägi saitis seetõttu ohtlikku olukorda. Brandt kahtleb selles, kas Saksa rannakaitses üllatati, kuna sakslased ootasid sobivaimat silmapilku tule avamiseks. Mõnes rannikupunktis olivad esimestena maabunud üksuste kaotused enneolemata suured.

Seni kui merel oli tõus, olivad liitlaste rünnakpaadid Saksa allveetõkete poolt takistamata maabuda võinud. Kui

Langevariurikütid Atlandi-vallil on viimse meheni ideajalseimalt maskeeritud, et mitte puutuda silma vaenlase laurelendureile. (Pk-Czurnich. Wb.)

Viisteist tuhat raamatut eesti rinde- võitlejale

Ilukirjanduse järele on väeosades ja haiglates pidevalt nõudmine

Ajalohed ja ilukirjandus on rindemeestele üheks parimaks vahendiks oma rahva ja kodumaaga valmses sideme säilitamiseks, samuti ka võitluseaegade vabade tundide sisustamiseks. Seetõttu tulevad rindemehed ja eriti haavatuad ikka jälle uuesti meelde, et kodumaa ei unustataks neile saatmat raamatuid, ajalehti ja ajakirju.

Täites rinde ja tagala vahel vahendaja osa on ERÜ juha pikemat aega varustanud eesti rindemehi ka lugemismaterjaliga. Viimase pooltsele aasta jooksul on ERÜ poolt eesti rindemeestele ja haavatuile üle antud 14.913 raamatut. Sinna hulka ei ole arvatud need raamatud, mis ERÜ rindepakkide aktiivsel puhul tervituspakikeste valmistajate poolt paigutatud pakikesse.

Valdav enamus rindemeestele välja antud raamatuid on ERÜ-le kokku tulnud annetuste teel kaaseestlastelt. Uute raamatute ostmiseks on ju sõjaaegsetes oludes vähe võimalusi, seetõttu on ERÜ saanud ostuteel hankida saja eksemplari ümber igast ilmunud ilukirjanduslikust teosest.

Rahvusaaslaste ohvrivalmidus eesti rindevõitlejate heaks avaldab rõõmustaval kujul ka raamatute annetamise alal. Kui mõni aeg tagasi ühe eesti rindeväeosa esindajad viibisid lühikest aega Tallinnas, siis annetasid Tallinna elanikud

ERÜ vastava üleskute peale ühe päeva jooksul ümmargusselt 1200 raamatut selle väeosa jaoks.

Nüüd hakkab eesti väeosi lugemismaterjaliga varustama Kindralinspektor, seetõttu võib ERÜ oma peatähelepanu pöörata eesti haavatuete varustamisele raamatutega.

Rahva poolt ERÜ kaudu annetatud raamatuid võib praegu leida paljudes kümnetes sõjalaatsarvites ja haiglates Eestis, teistes Baltimaades ja Saksamaal, kus viibib ravimisel eesti haavatuad. Tuhandeid eksemplare annetatud raamatuid on väeosades ja haiglates käest kätte käies juba täiesti „ära loetud“, kuni tarvitamiskõlbmatuseeni kulanud. Kuid nad on aivanud sisustada sõdurite vabu silmapilke ja lühendada haavatuete pikki ja igavaid haigusepäevi.

Vajadus raamatute järele eriti eesti haavatuete keskel on pidevalt suur. Nii haiglastest kui ka väeosadest saabub ERÜ-le pidevalt erisoove: kord tahetakse mõnda õpperaamatut, kord eesti-saksa sõnaraamatut. Neid soove on ERÜ võimaluste piires rahuldanud omal jõul. Kuid ilukirjanduse saatmine haavatuile võib jatkuda ainult kaaseestlaste annetuste arvel.

Kaaseestlased, ärge unustage annetama raamatuid haavatuad isamaakaitse jaoks! Raamatuid võetakse iga päev tööandjadel vastu ERÜ Keskametis, Tallinnas, Aia 12, III majakorrall. Maakonnallinnades võtavad raamatuid annetasena vastu ERÜ ringkonnaametid.

ZEV'i saabus kirju välismaalt

Mõni aeg tagasi saabus Saksa Punase Risti vahendusel ERÜ Araviidute Otsimise ja Tagasitoomise Keskusesse ZEV'i järjekordselt suurem arv välismaalt tulnud kirju, mida ZEV, vaatamata pingutustele, pole suutnud senini aadressatidele kätte toimetada, kuna aadressatide ei ela enam kirjade märgitud elukohtades, olles asunud ümber ZEV'ile kui ka aadressbüroodele teadmata kohtadesse.

Tuues allpool nende isikute nimed, kelle kirjad on tulnud, kutsub ZEV'ile isikuid siinkohal üles ilmutama ZEV'i kirjade järgi või oma praegune elukoht ZEV'ile teatada. ZEV asub Tallinnas, Aia 12, III kord. Kirju võib kätte saada igaal tööpäeval kella 9-st kuni kella 16-ni, laupäeviti kella 12-ni.

Isikud, kelle nimede tulnud kirjad on ZEV'is:

1. Alar, Hilder — Tallinn: Tobiasse 11-3 Aus, Amalie — Vambola 8-7; Beckman, Marta — V. Ameerika 22-19; Clever, O. — Tatar 3-3; Damf, H. Nõmme, Haava 25-1; Freimann, Julie — Nõmme-Pääsküla, Kaasiku 3; Freymann, Lydia — Tallinn, Ahju 8-3; Hansen, Salme — Lembitu 6-2; Hein, Viktor — Planeedi 14-8; Jaersk, Helga — Piisupi p.-ag; Juke, Gustav — Tallinn, Lennuki 20-11; Jõudu, Kemia — Järve 7; Kaer, V. P. Nõmme-Pääsküla, Kadaka pst. 19-2; Kalderu-Haasjärv, Laine — Tallinn, Sakala 17-1; Kilvet, Johannes — Janseni 5-14; Kramm, Paul — Nõmme, Laua 1-2; Krause, Nadia — Tallinn, Magasini 38-17; Kulman, Boris-Andreas — Sadamakontor; Kruuse, Anette — Pärnu mnt. 77-12; Kõnberg, Salme — Luise 7-4; Kärm, Helmi — Nõmme, Jalaka tn.; Kärramees, Harald — Tallinn, Harju 26-5; Kõbas, Marta — Tallinn, Koidu 88-2; Laigna, Villem — Nõmme, Rahumäe 12; Lake, Hans — Tallinn, Estonia pst. 25; Liivik, Hilda — Lohu 33-10; Luugus, Amalie — Liivalaia 33-6; Maasik, Veerne — Nõmme, Jalaka 6; Mengel, Maria — Tallinn, U. Tatar 9; Mihelson, Elfriede — Tallinn-Nõmme, Raudeste 134-4; Mikk, Elfriede — Koosi 12-1; Olehnovits, Stefania — Tallinn, Tartu mnt. 38-3; Ott, Clara — Herne 24; Potsepp, Maria — Kodu 21-10; Purimäe, Erika — Nõmme, Liiva 20-6; Puusepp, Magda Tartu: Eha 28-1; Ratim, Gustav — Narva, Pihkva 34; Rekenduskunstnik — Tallinn: Tartu mnt. 11; Rebane, Emilie — Tallinn Valgevahe 1-9, Reinthal,

Tallinna ringkonnakohus mõistis kaheks aastaks sunnitööle Harku vallast pärit oleva Reinhold Norra ki selle eest, et ta tekitas ütrake kehavigastuse põllutöömaste eriteadlasele Jaak Pilliksele, millele järgnes viimase surm.

30. detsembril m. a. sõitis J. Pillikee, kelle ametikoht oli Viljandis, Harku valda Rätsepa talu, et tuua sealt ära autogeenilise keevitusaparatu, mille ta oli omal ajal ostanud Tallinnast lukepalt Mattisonilt, kuid mille viimane oli andnud kasutada Norrakile. Norrakit polnud aga kodus ja P. võttis aparadi peenemad osad küljest, pani pakki ning hakkas minema. Umbes veerand tundi hiljem saabus Norrak koju ja kuules, mis sündinud, jooksis P-le järele maanteele.

Vilekilomeetrise jooksuise peale jõudis ta Pilliksele järele, kes istus kivialal ja puhkas jalgu. Sõnagi lausumata lõi N. P-le rusikaga näkku, nii et viimase suust ja ninaest purskas veri. Kui P. tahtis eemalduda, lõi N. ta pikali ja tagus jalga. Seda nägi pealt mitu omakilla inimest, kuid keegi ei leidnud olevat vajalike vahete astuda. Viigastuste tagajärjel tekkis J. Pilliksel kõrisõlme turse, mis põhjustas surma.

Pillikse laip leiti alles nädalapäevad hiljem lume alt, kuna vahepeal oli tulak. Prokurör nõudis kohtualusele 12 aastat sunnitööd, arvestades selle erilist loomallikkust endast üle paarikümne aasta vanema inimese pekamisel. Kohus arvestas kaitsjate poolt etteotsitud pehmeidavaid asjaolusid ja mõitis N-le lühikohendatud karistuse.

Tokio ringhääling, moodustab Jaapani raadioühingu ülemeres-osaakonna, etendab üht peaosat Jaapani sõjast tingitud propagandaaparadi. Mitte vähem kui 300 korrespondenti, toimetajat, hääle-meest ja muud ametnikku hoolitsevad Tokio ringhäälingus täpselt käia kellavärkina selle eest, et informeerida kuulajaid kogu maailmas 16 keeles, milhistes hõlka ei ole veel arvatud kaheksat hiina ja india murret.

Ka-tunnitises programme saadetakse läbi eetri objektivesed informatsioonid ja akustiseid teateid sõjalise olukorra kohta Ida-Aasias, Vaikse ookeani piirkonnas, samuti ka vahetute üleskuteid kogu Ida, peamiselt sõnduuste ja maailma uudiste üle. Jaapani ja Ameerika on Tokio ringhäälingu vahendatutele eeldestele. Seepärast omabki Tokio ringhääling kuulajaskonnas head nime. Ta programme sisaldab kultuurilisi, religioosse, majanduslikke, teaduslikke, kasutuslikke, muusikalisi ja samuti noorsoo- teateid, mis kulgevad Tokiost 14 eri laaipäevase kaudu eestrisse.

Kantakse ette pealtajajate kirjeldusi üleskuteid rindelõikudest, raadio- kuulde- mänge, jutustusi ajaloolise tegapõlga kui ka olevikust, vestlusi päevaprobleemide üle ja jaapani ning valitud lääne muusika saatel. Jaapani kunstnikud aitavad Tokio ringhäälingu kava, mida kuulatakse paljude merede taga, rikastamiseks kaasa. Palju tehakse seliaks, et luua kontakti ida rahvaste, pakkudes neile võimalusi näha maailma olukorda sõjasajadele vastavas tõelises, näidates ähtlasi võitlevate rahvaste tõelisi sihte. Edela-Aasiale tulevad saated araabia, iraani, türgi ja prantsuse keeles; lõunapiirkondadele burma, tagali, malai ja siami keeles; kanton, fukinesi ja mandariini dialektsi Hiinale ja hindu, urdu, tamuli, bengali ja gujarathi keeles Indiale. Kõik need saated sobivad seliaks, et aasia rahvad viia lähemale vabanemisele anglo-ameeriklaste ikke alt ja suunata nende silmad Tokiote, kus ida vaimne juhtimine on neile nende eesmärkide ja põhimõtete teostamiseks nõu ja jõuga abiks.

Euroopaal määratud programmi saadetakse kahele lainepikkusele ja nimelt saksa, itaalia, prantsuse, inglise, vene ja hollandi keeles. Korrapäraselt antakse edasi sõnumeid ja informatsiooni, selle kõrval ka teateid vangisatunute kohta. Selle vahel pakutakse muusikalisi ettekanneid, et äratada heilitatud euroopa raadiopubliku tähelepanu.

Põhja-Ameerika ida- ja läänerannikule saatmiseks kasutatakse nelja lainepikkust. Need saated keatavad kokku viis tomit. Tokio ringhääling annab sinna inglise, hispaania ja jaapani keeles edasi peakorterit teadendeid, sõnumeid, kasvatussilike vestlusi, kommentaare aktuaalsele ele teemaleid, muudmänge ja muusikalisi ettekanneid maailmakulisa küülofonisti Hiraoka kaastegemisel. Selle kõrval tervitavad Jaapani interneeritud sõjavangid omakaisid kodumaal. Need tervituslaadid üksinda võtavad oma alla 90 minutit kogu päeva kavaat.

Kahel lainepikkusel saadab Tokio ringhääling inglise ja hispaania keeles Lõuna-Ameerikale, tuues sõnumite kõrval ka muusikast, mis on välja valitud erilistelt lõuna-ameeriklaste muusika kohaselt. Kahetunnise inglise ja jaapani keelsele saattele pöörduakse iga päev Austraalia poole, kusjuures esikohal seisavad sõnumid, kommentaarid ja vangide tervitused.

Tokio ringhäälingu peamine ülesanne seisab selles, et vahendada maailmale korrektsed ja värekeid uudiseid maailma eel- lest osast ja seigistada kuulajatele Jaapani õiglasi osa käimasolevas heitluses. Ei mõde ainsatki tundi, mil Tokio ringhääling ei tõotaks kontakti sihtilastele välismaalaga.

Kuigi sellest on möödunud alles vähesed aastad, mil 1935. a. asutati Jaapani raadioühing, on sellest ajast saadik tehtud ometi tähelepanuväärseid edusamme nii- häästi programme koostamiseks, uudiste serveerimiseks, muusikaliste ettekannete valikus kui ka lühilainetehnika suhtes. Peale selle on Tokio ringhääling alati tänuilki parandustetepnekute, soovide ja kriitika eest välismaalt, kuna tahetakse võita just nimelt välismaist kuulajaskonda. H. Kleinecke

„Hoolitsejad“ Islandi pidustustel

Berlin, 5. juunil. Nagu Reuters Islandi pealinnaast teatab, otsustasid Roosevelt ja Churchill kasutada 17. juunil toimuvaid Islandi vabariigi väljakuulutamise pidustusi selleks, et Islandile „tõendada“, kui väsimatult nad hoolitsevad väikeriikide heaolu eest. Islandi välisminister Thor teatas, et Suurbritannia, Ühendriigid ja Nõukogude Liidu suursaadikud Reikjavikis on teda südäimult õnnitlenud vabariigi asutamise puhul. Roosevelt olevat Ameerika diplomaadile ja endisele saadikule Islandis Dreyfusile teinud ülesandeks pidustustel teda asendada.

Vabatahtlik SS-meis Narva rindel seisab valvel tulistamisvõimis kuulipilduja jüures, kuna ta kaastlane naudib teenitud puhketundi. Pk-SS-Truot (Wb.)

liisirevisjoni protokollil etteingemine, 1943. a. aruanne, 1943. a. puhtakasu jaotamine, 1944. a. eelarve, Tamsalu Elektriühistu liikmeks astumise küsimus, valimised põhikirja järgi ning läbirääkimised.

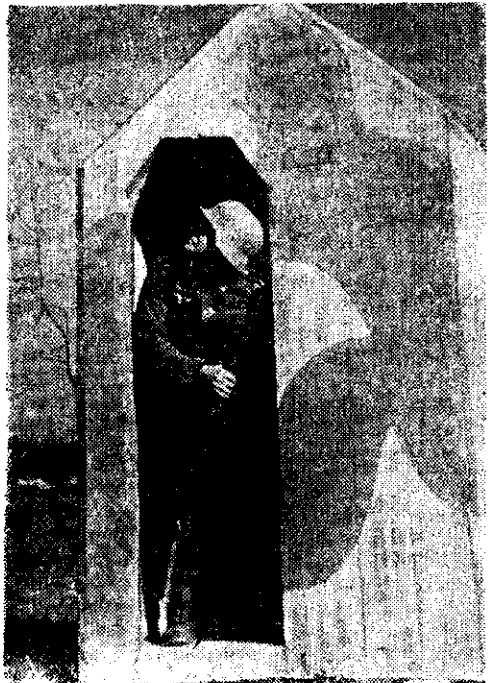
Anglo-ameeriklaste invasioonilaevastik

Milliseid abinõusid tarvitab vaenlane Euroopa kindluse ründamiseks

Pilk Kanali rannikule, kus toimuvad nüüd vaenlasele äärmiselt kaotusrikkad võitlused. Pk-Kurth. (Wb).

Nagu teada, tegelesid anglo-ameeriklased maabumisele probleemiga juba kauemat aega. Teatakse sedagi, et Inglismaa juba enne käesoleva sõja puhkemist konstrueeris rünnakpaate võitlusgruppide maaletoimetamiseks ja katsetas neid.

Betoon ja teras on kaitseks vaenlase pommituste eest. Pk-Aschenbroich (Wb).

Ilmus ajakiri „Eesti Noored“ emadepäevanumber

Nell päevil ilmus ajakiri „Eesti Noored“ 5. number, mis on pühendatud esmajoonelisele emadepäevale.

Peale mitmete emale pühendatud kirjutuste leidub numbris rohkeid mõtteid, mis on tegevuseks suval. Esimajoonelisele emale pühendatud kirjutustest on: Harald Nagiseki elu kätkest, võitlustest ning tema esivanematest, sis artiklit kirjanik Johan Liivist, ülevaatluse kirjutust mitmekesistest juhtumidest noortele pealkirjaga „Noored ja rahva kultuur“ ning mitmeid matkakirjeldusi lihtsasti kodumaa kuni ka välismaale rändemistele.

Ajakirja veergudel püütakse noortele lähemalt selgitada vastavas ülevaatluses artiklis ka küsimust, kuhu siirduda edasi õppima.

Mitmeid kirjutusi leidub kokakultuuri alalt, milles antakse lähemalt juhiseid, kuidas kanda hoolt kehatervisehoiu eest.

Üksikasjalisem selgitust on ravimite kasutamise kohta ja kuidas nende kasutamise eest preemiapunkte arvestatakse. Ajakirjas tuleb ka noortele meele saata seni ilmunud „Eesti Noored“ numbritest kohta oma arvamus, mida tuleks teha võimalikult peatselt.

Ajakirja on võimalik tellida kogu järgneva pooleaastaks ja see maksab (juulist-desembrini) 3 rnk. Tellimised tuleb anda lähemale noortemajale staabile.

Paidelased külastasid Järva-Jaani

Möödunud pühapäeval toimus Järva ja Järva-Jaani vahel sõprusviisitingimustel ning EK Paide esinduse ühiskorraldusel Järva-Jaani Vabataht. tulet. ühingu seltsimaja saalis kaks kirjanduslik-muusikalist omaloomingut õhtut. Mõlemat ettekannet oli ilmunud jälgima täiskasvanud publikut ning esitatud palad võeti vastu rohkete kiiduavaldustega, kusjuures esimehale anti lilli. Paidelaste külastuse Järva-Jaani oli kohaliku rahva teatavalt tundmuseks ning kohaliku kirjandus- ja muusikahuvide sooviks on, et see külastus ei jää ainukordseks.

Klassiloterii pilettide vahetamine kestab 16. juunini

ERÜ 4. klassiloterii esimese klassi pilettide vahetamine kestab 16. klassi vastu kestab 16. juunini.

Asjastuhvitatud, kes 1. klassiks piletteid ei saanud, kuid tahavad kaasa mängida järgmistel klassides, võivad pilettide saada ERÜ loterii keskmängikohas Kärus, kus teatav arv piletteid on veel vabad. Pilettide võib saali tellida ka posti kaudu aadressil: ERÜ Loterii, Kärus. Samuti on saadatud teatav arv pilette müügi-kohtadesse.

Mitu korda käesoleva heitluse kestel on kantud maaõde merejõudude abil üle mere vahetult mõnesse vastase poolt kaitstavasse piirkonda. Nii näiteks aastal 1940 eduka Saksa maabumise Norrasse ja aastal 1942 jaapanlaste edasitungil Kagu-Aasiasse. „Kombineeritud ettevõtted“ olid ka vastase ebaõnnestunud maabumistritusi Saint Nazaire'i ja Dieppe'i juures ning anglo-ameeriklaste invasioon Loode-Aafrikas, Sitsiilias ja Lõuna-Itaalias või põhjaameeriklaste maabumised Vaikse ookeani põhja- ja lõunaosades.

Ilmkahtlemata oleks maabumine Sitsiilias kujunenud ameeriklastele raskeks lüüasaamaks, kui Itaalia sõjavägede juhatus pannuks tõsiselt vastu ja täitnaks Saksa ülemjuhatusesse käsku. Et see teatavasti kujunes teisiti, siis pidid Saksa võrdlemisi nõrgad kaitsejõud leppima vaid vaenlasele rünnakute kaotuste tekitamisega. Anglo-ameeriklaste maabumine Lõuna-Itaalias aga oli juba puhtalt kujul Badoglio reetmise tulemusena.

ette nähtud veel väiksemad dessantpaadid, mis lastakse kiirelt erilistelt dessantpaatide transport-laevadelt.

Siia kuuluvad meeskonna kiirdessantpaat, rünnakdessantpaat ja mootordessantpaat. Meeskonna kiirdessantpaadi on inglased konstrueerisid üle võtnud ameeriklastel. Teda rakendatakse kõigil äkkrünnakettevõtetel, eriti ööaj, ja ta mahutab 4–20 meest ning võib võtta pardale ka granaadheitjat.

Maabumisel Sitsiilias tarviti esmakordselt ka ameerika konstruktiooniga kolme- paate. Amfibipadi ehitus baseerub kolmeteljisel Sašil, saavutades 60-km tunnikiruse maal ning tehes 6,5 sõlme vee, saavutades seega ümmarguselt 12-km tunnikiruse.

Ka amfibipadiid toimetatakse maabumise- piirkonda transportlaevadel või ka paatidel ja lastakse vette võõrit. Tugev lainetus ja halb maastik aga piiravad nende tegutsemisvõimet tühjalt.

Tavaliselt toimetavad dessant-transport-laevad, mis on ümber ehitatud parv- ja kaubalaevust, nagu Hollandi „Queen Emma“ või Belgia „Princess Josephine Charlotte“. Endised Hollandi laevad võtavad pardale

Raudteeõhuförje on valmis tervitama vaenlase lennukeid. Pk-Krämer. (Wb).

6–8 rünnakdessantpaati, kaks mootordessantpaati, 450 meest dessantväge ja mõned soomustatud kuulipildujalafetid.

Nad on varustatud õhuförjelerivadega ja on määratud esimeseks rünnaklaheks, võivad aga oma 25-km kiiruse juures saata ka kiireid sõjalaevu.

Peale kanaliparvlaevade on kiirete meekonna- või mootordessantpaatide transport-dike ümber ehitatud ka raudteeparvlaevu ja admiraliteedi tanklaevu. Oma väheste kiirusega aga ei sobi nad hästi esimese rünnaklahe jaoks.

Lahingumasinade dessanttransportlaevad mahutavad vähemalt 20 tanki, pealeselle veel õige suure arvu väesid. Tankid toimetatakse maale mitmesuguste võõri luukkonstruktsioonide abil. Dessantpaatidega varustatud vägede transportlaevad omavad üldiselt 8–12 rünnakdessantpaati.

Sääraste suurte konstruktioonide kõrval

leidub veel teisi invasiooni otstarbeks loodud vahendeid,

nagu voolik- ehk põispaadid, mis loeid rakendamist ka vahemeres.

Üldse tarvitatakse palju kummit ja lõuendit. Põhjaameeriklaste näiteks mahutavad mootorsõidukid ujuvasse ümbrisesse, mis merel pole just hädavajalik. Omaette amfibisõiduk on ka ameerika Alligator-tüüpi auto, mis on varustatud pealeselle tugevate küvelkettidega.

Ei ole üldiselt teada, kuidas need sõidukid merel kõlbavad, kuid Ameerika mereväeüksus kasutas neid Guadalcanari operatsioonidel. Nad on umbes kuus meetrit pikad ja saavutavad ujudes 10-km, maal 37-km tunnikiruse.

Et need dessantvahendid Saksa poolel leivad vastava tõrje, on endastmõistetav. Saksa sõjavägi tõendab seda juba anglo-ameeriklaste suurrünnakul Normandia rannikuile.

Lisanormide väljaandmise kord sõjaväelaste perekondlike sündmuste puhkudel

Kuna praegu kehtiva korra kohaselt antakse Saksa sõjaväe koosseisu kuuluvale eesti sõjaväelastele nende abielumise puhul pulmadeks ettenähtud lisanorme Tallinnas linnakomissari, mujal Eesti piirkondades aga piirkonnakomisaride või kreislandvirtsude poolt, siis on Põllumajanduse Keskvallitsuse turukorraldusvalitsuse poolt meie vastavaile asutusele teatavaks tehtud, et tähendatud lisanormide andmine ei kuulu nende, s. o. linna-, maa- ja vallavalitsuste

ülesandesse.

Sõjaväelase perekonnas toimuvate ristsete puhul aga ei anna ristseteks ettenähtud lisaratsiooni saksa asutused, vaid seda tuleb teha üldkohtivate eeskirjade kohaselt linna-, maa ja vallavalitsustel.

Ristseteks antavad ostuload (vorm B) tuleb välja kirjutada ristitud lapse nimele ja avada kaart lapse nimele ostulubade vorm B kartoteegis.

Sõjaväe hobuseid taludesse karjatamisele

Talameestele arvestatakse sõjaväehobuste karjatamise võimaldamine normi katteks

Ideala riigikomisari korraldusel tuleb põllupidajail võimaldada sõjaväehobuste karjatamist või neile haljassööda söötmist. Salks määratakse kasutamata maad, niitmiseks kõlbmatud heinamaad, maanteeääred, kallakud, põllupeenrad ja metsad.

Põllumajanduslikult kasutatavatel maadel karjatamise võimaldamine arvestatakse koresöödamormi täitmise katteks, kusjuures haljassööda 5 kaaluühikut vastab 1 koresööda kaaluühikule ja hobuse keskmiseks päevasöödanormiks loetakse 50 kg haljassööda.

Hobuste karjatamist ei tohi teostada viljapõldudel.

Vallavanemad resp. linnapead teevad sõjaväehobuste ülemate poolt esitatud avalduse puhul korralduse maapidajale anda sõjaväehobuste karjatamiseks või haljassööda saamiseks sobiv maa-ala. Seejuures tuleb silmas pida, et ei ohustataks tootja enda majapidamise söödabaasi ja ei eriti valitaks välja need maa-ala, milles kasutamise omanik loobuda võib.

Niisuguste kasutamiseks antud maa-alalet oletatav haljassöödasuuk tehakse kindlaks hindamise või mõnel muul teel. Kui ei ole võimalik saavutada sellekohast kokkulepet sõjaväehobuste ja omaniku vahel, tuleb nõutada vallavanema seisukoht või kreislandvirtsu lõplik otsus.

Sõjaväehobuste annab omanikule haljassööda-ala kasutamise lõppemisel välja tõendi üldiselt kindlaks tehtud haljassöödakoguse vastuvõtmise kohta.

Omanik esitab vastuvõetud tõendi tema elukohajärgsele koresöödakokkulepustupunktile, kes temale väljastab müügitõendi vastava heinakoguse kohta ja talle välja maksab selle väärtuse rahas. Teotja koresöödamormi katteks arvestatakse ja preemiade andmine toimub söödakokkulepustupunkti poolt väljaantud müügitõendi põhjal kohalikus omavalitsuses.

Koresöödakokkulepustupunktid esitavad neile põllupidajate poolt esitatud vastuvõtetõendi vastavale Wehrmachts-Verpflegungstellele, kusjuures arvestamine toimub üldiselt korra kohaselt.

Vallavanematel-linnapeadel tuleb arvestada ja võtta rahuldumisele ainult neid haljassöödamõõduks, mille kohta mõelduse esitajal sõjaväehobustel on esitada üksuse ülemale või selle voliniku poolt väljaantud tunnistus.

Pärast söödandmuse esitamist väljastab vallavanem-linnapea selle esitajale kirjaliku korralduse talupidaja nimele, kes on koostatud sõjaväehobustele haljassööda saamiseks vastava maatüki kasutamiseks andma.

Kui sõjaväe poolt ei ole haljassööda saamiseks vastava kasutamise kohta talupidajale kviitungit antud, tuleb maakohale omanikul oma elukohale vastavas valla- või linnavalitsuses lasta koostada akt.

Juhul, kui rakendatakse sõjaväehobuste põllutöödele, on haljassöödaandjal eesõigus sõjaväehobuste kasutamiseks.

Küüditamisohvrite mälestamine kirikutes

Konsistoorium soovib kirikutes korraldada 14. juunil pärastlõunajumalateenistusi küüditatute 3. aastapäeva tähistamiseks. Seal, kus see ei ole võimalik, tuleks mälestada küüditatud ja nende omakside järgneval pühapäeval, 18. juunil, jumalateenistuse jutluses ja palves.

See korraldus on mõeldud peamiselt maakogudustele, kuna linnades, eeskätt Tallinnas, toimub küüditatute-päeva kiriklik pühitsemine erikava kohaselt.

60 aastat abielus

Virmamaal, Kunda linnas, pühitseb oma 60. a. abielujuubelit Karl ja Helena Kaera. Vana abielupaari meespool on praegu 88 a. vana, tema abikaasa 78-aastane. Abielupaaril on elanud 6 last, kelledest üks poeg langeb Vabadussõjas.

Apteekide tagasiandmine lõpul

Meie eraapteekide reprivatiseerimine on jõudmas lõpule. Reprivatiseerimistöö tegelikult teostajaks on olnud Eesti Apteekide Peavalitsus E. Tõnison juhtimisel. Seni on kogunenud välja antud 129 apteegiomani- kule omandiõigust, kuna 28 apteegi omanik tuleb enne omandiõiguse kättesaamist lahendada vahekorrad Saksa Ümbersutamis- se Üsaldusseltiga.

Peale ülalnimetatud apteekide tegutses veel praegu veel 65 linna- ja maavalitsuste, haigekassade ning peremeestest apteeki, mis renditakse välja rohuteadlastele.

KUBEMEBANDAAZID soolte väljalangemise vastu. Kirjateel tellides saadame andmed posti kaudu koju kätte. J. Ugru, ortopeedia- bandaaži- ja jalanõudeetööstus, Tallinnas, S.-Kärja 2.

6. juunil s. a. kaotati Paide, Posti tänava hallist riidest meesosturaha JOPE. Leid tulla vaevaltast eest „Järva Teatajasse“.

KAOTATUD 8. juuni õhtul värviline eesti muusika valge villane tütarilane barott. Auset leiata palutakse ära tuua hää vaevaltast eest Pikk 2–8 (8 kord) Paide.

Noored rajasid uut metsa

Tänavu külvati mände ja istutati kuuski

Hoolimata tööjõuvähesusest õnnestus Metsade Keskvallitsusel tänavu kevadel rajada uusi kultuure. Tõhusat abi pakkusid töö- teostamisel põllutöökooli õpilased, keda rakendati metsakultuuritöödele 1–3 päevaks.

Talvel tekkinud raiesmikul on tunduvas ulatuses kaetud jällegi uute kultuuridega ja taimeaedades on teostatud uusi külve. See aitab meie metsandust üle saada sõjaajal tekkinud kahjustustest.

Kuna meil mitmel aastal on männiseeme- ne saak vähenenud, külvati tänavu mände seemneid taimeaedadesse, mis on eel- doseks, et tuleval aastal saab rajada uusi männikultuure. Seemne vähesuses tingitult on kavatsus tulevikus üle minna mändide istutamisele.

Tänavu külvati peamiselt mände, istutati kuuski ja lehtsi. Vähesel määral rajati ka väärspuude, nagu tamme, jalaka ja vahtra kultuure.

Transportoludest tingitult jäi möödunud

talvel meie metsadesse lankidele ja laoplat- sidele rohkesti väljavedamata materjali. Koorimata metsamaterjal on aga taimekah- jurite leviku soodustajaks, mistõttu on va- jalik, et metsades ülestõstetud puud nüüd, suve saabudes kiiresti välja veevaks või vä- hemalt kooritaks enne kahjurite väljalendu. Kasvavad ürasekist rikutud puud antakse ise- varustajale ülestõstamiseks.

Möödunud talvel tekkis meie männimel- sadele kahjustust mänditaimi hävitav puu- tõbi. Selle leviku vältimiseks teostati täna- vu nakatatud palkades boroodvedelikuga pritsimist.

Et metsakultuuride ja üldine metsade hoolustöö ka maal edeneks, etusutati Met- sade Keskvallitsuse poolt noortele, kes tege- levad metsade kultuuride hoolitsemise alal ja on töötanud metsades külv- ja istutamis- töödel, anda hõlvitaseks 250 gr komplekte päevas preemiaks.

TEISPÄEV, 13. JUUNI 1944.

5.00 Saade saksa sõjaväele. 6.15 Päeva- uudised. 6.30 Hommikukontsert (Ülek.) 7.00 Päeva uudised saksa keeles. 7.15 Hommik- muusika (Ülek.) Kell 7.30–7.45 Heliplaate. 8.30 Põllumeestele: Tõhude tervishoid (Vet- terinaararst Herman Talts). 8.45 Päeva- uudised. 9.00 Päeva uudised saksa keeles. 9.10 Landesdienest Ostland. 9.25 Saatepauz. 11.30 Muusika ennelõunaks (Ülek.) 12.15 Päeva- uudised. 12.30 Päeva uudised saksa keeles. 2.45 Lõunamuusika (Ringhäälingu suur orkester Leo Tautsi juhatusel). 14.00 Päeva- uudised saksa keeles. 14.10 Landesdienest Ostland. 14.15 Muusika kahetkolmeni (Ülek.) 15.00 Ooperikontsert (Ülek.) 16.00 Muusika pärastlõunaks (Ringhäälingu tantsukapell VI. Sapošnini juhatusel). 16.45 Päeva- uudised. 17.00 Päeva uudised saksa keeles. 18.00 „Tihuliinili“, Albert Kivikase novell. 18.20 Rõõmus vahemäng (hpl). 18.30 Aja kaja ja saatkava ülevaade. 19.00 Saatekava veste 19.15 Rindereportaaž (Ülek., s. k.) 19.30 Muusika (Ülek.) 19.45 Leong (Ülek., s. k.) 20.00 Päeva uudised saksa keeles. 20.15 Sak- sa sõdurid tund (Rinne ja kodumaa). 21.00 Päeva uudised. 21.15 Kammermuusika. Kavas Franz Schuberti helitööd (Eva Hangelaid, klaver, VI. Sapošnini, viiul ja hpl.) 22.00 Päeva- uudised saksa keeles. 22.15 Saate lõpp.

KOLMAPÄEV, 14. JUUNI 1944

5.00 Saade saksa sõjaväele. 6.15 Päeva- uudised. 6.30 Hommikukontsert (Ülek.) 7.00 Päeva uudised saksa keeles. 7.15 Hommik- muusika (Ülek.) Kell 7.30–7.45 Heliplaate. 8.30 Muusikuharidus: „See oled ju sina ise...“ 8.45 Päeva uudised. 9.00 Päeva- uudised saksa keeles. 9.10 Landesdienest Ostland. 9.25 Saatepauz. 11.30 Reichsprogram. 12.15 Päeva uudised 12.30 Päeva uudised saksa keeles. 12.45 Lõunamuusika (Ülek.) 14.00 Päeva- uudised saksa keeles. 14.10 Landesdienest Ostland 14.15 Ajaviitaks (Ülek.) 15.00 Väike kontsert (Ülek.) 15.30 Solistidemuusika (Ülek.) 16.00 Muusika pärastlõunaks (hpl. ja mgn.) 16.45 Päeva uudised. 17.00 Päeva uudised sak- sa keeles. 17.10 Helisev ajaviide (hpl.) 18.00 Antikise sportivaima taastööd. 50 aastat moodsaat olümpiamängude algusest. 18.15 Väike vahemäng (hpl.) 18.30 Aja kaja ja saatkava ülevaade. 19.00 Põllutööde leong (Ülek., s. k.) 19.15 Rindereportaaž (Ülek., s. k.)

„Järvapoegade“ uhke jalgpallivõit Viljandis

Möödunud pühapäeval toimus Viljandis Eesti jalgpalli esivõitluse sarjas jalgpalli- võistlus S-S „Sakala“ ja S-S „Järvapojad“ meeskondade vahel. Kohtumine lõppes S-S „Järvapojad“ meeskonna teenitud võiduga 3:1 (poolaeg 2:1).

Traktoristide kursused Säreväres

Alates 19.–30. juunini toimuvad Säreväres riigilõikes traktoristide kursused. Toimu- vast kursustel on võimaldatud osavõtt kõig- lil mees- ja naiseliskul alates 14. eluaastast. Kursustel osavõttaks teinetaavad eelregistreer- rimist Järva Põllumajandusamet Paides ja Säreväres vallavalitsuses.

Liighinnavõtjat karistati

Neil päevil karistas Järva-Järva abipre- fekt Kärja vallas, ingliskeelne elavastat Au gus To e m a s e n i kättepundest liighin- na võtmise pärast 450-rmk rahaträhviga.